

Datum
2021-02-19

Yttrande

Diarienummer
TN-2021-36

Till
Kommunstyrelsen

Remiss från Miljödepartementet - Ett producentansvar för textil (SOU 2020:72) STK-2020-1664

Tekniska nämnden har beslutat att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har översänt Miljödepartementets utredning *Ett producentansvar för textil* (SOU 2020:72) till Tekniska nämnden för yttrande. Utredningens uppdrag har varit att föreslå ett producentansvar för textilier, som säkerställer separat insamling av textilier för återanvändning respektive textilavfall för återvinning. Tekniska nämnden ställer sig positiv till remissens förslag om att införa producentansvar för textil, men vill lämna följande synpunkter.

Yttrande

Tekniska nämnden är positiv till utredningens förslag men vill påpeka ytterligare konsekvens för kommunen är upplåtelse av mark för det tillståndspliktiga insamlingssystemet. Det är av vikt att det finns god tillgänglighet för medborgarna för att insamlingen ska ge den effekt som önskas, vilket ställer krav på kommunen att hitta nya platser eller utöka redan existerande platser. Tekniska nämnden har redan i dag problem med att plats upplåten för insamling tas i bruk av oseriösa aktörer utan tillstånd för insamling. Denna problematik kommer troligtvis att kvarstå även vid införandet av utredningens föreslagna åtgärder.

Utredningens förslag förutsätter att extern part kommer att etablera sådant tillståndspliktigt insamlingssystem som efterfrågas. Tekniska nämnden ställer därför sig frågan om vad som kommer att ske om så inte blir fallet. Föreligger någon risk för att kommunen kommer tvingas ta ansvar i det fall tillståndspliktigt insamlingssystem inte etableras av annan part?

Tekniska nämnden har även översänt ärendet till VA SYD inom ramen för sin beredning av ärendet och anser att följande synpunkter också bör beaktas vid formuleringen av stadens samlade remissvar, detta med hänvisning till att beredningskompetens inom avfallsområdet

huvudsakligen finns inom kommunalförbundets förvaltning.

Övergripande ställningstaganden

VA SYD tillstyrker utredningen med följande kommentarer:

- Produktion av textil har stor **miljöpåverkan** – därför är det efterlängtad med ett producentansvar, för att skapa fler incitament till cirkulära system.
- VA SYD förordar **principen om kommunalt insamlingsansvar** för avfall från hushåll när det gäller lagreglerade producentansvar. Kommunen är den som möter medborgarna och som har bäst förutsättningar att samordna insamlingen med insamlingen av annat avfall.
- Vid annan lösning än kommunalt insamlingsansvar, är **kraven som ställs gällande samråd** med kommunen för bl.a. hur systemet ska organiseras och drivas och hur det ska samordnas med kommunens insamling, avgörande för en samlad, hållbar stadsplanering.
- Reglering om **att kommunen får samla in textilavfall utan krav på tillstånd** behövs, liksom att kommunen äger **rätt till ersättning** även för insamling som inte sker på uppdrag av producenterna samt ersättning för textilavfall som inte har sorterats ut från restavfallet.
- Det är bra att krav på uppnådda mål för minskning av textil i restavfallet, kompletteras med **krav på utformningen av själva systemet**. Dessa behöver dock konkretiseras för att säkerställa god tillgänglighet.
- Det är positivt att **remake-aktörer och ideella aktörer** får fortsätta samla in textil och ej har krav att lämna insamlad textil till insamlingssystemet (då textilen tas om hand och nyttiggörs inom de flödena).

Kommentarer på delar av ärendet

Etablering av insamlingssystem

Det föreslås en reglering som avser att producenter ska ansluta sig till tillståndspliktiga insamlingssystem, likt de materialbolag som finns för förpackningar. Om inga tillståndspliktiga insamlingssystem etableras, etableras dock inte heller någon insamling. VA SYD undrar därför vem som ska ta ansvar för att detta sker inom den planerade tidsramen? Vad händer om ett materialbolag inte skapas, vilka konsekvenser får det (med insamlingssystemet för förpackningar i färskt minne)?

Kostnader

Minskade mängder textil i restavfallet, ger minskade kostnader för förbränning, vilket ger en positivt ekonomisk effekt för kommunen. Den stora vinsten häri ligger dock i att utsläppen minskar, både kopplat till återbruk och återvinning i stället för nyproduktion och till de utsläpp som uppstår vid förbränning.

Gällande kostnaden för att informera kommuninvånarna, som utredningen bedömt som försumbar, så håller VA SYD med om att det inte behöver läggas mer resurser på

information utan använda de kanaler som finns i dagsläget. Det är positivt att det ställs krav på insamlingssystemet att tillhandahålla uppgifter för informationen.

Utredningen anger att kommuner kan samla in men måste överlämna materialet till producenterna utan ersättning, utöver borttransporten. Det finns inte någon reglering om ett kostnadsansvar för producenterna för det textilavfall som inte sorterats ut till ett tillstånds- eller anmälningspliktigt system. Om kommunerna ska vara delaktiga i att öka insamlingen så måste de också ges incitament för detta. Det behöver regleras en skyldighet för producenterna att med stöd av 27 kap. 7 § miljöbalken ersätta kommunerna för textilavfall som inte har sorterats ut och lämnats till ett tillståndspliktigt eller anmälningspliktigt system. Det producentansvar som finns idag för förpackningar och returpapper visar att stora kostnader hamnar hos kommunerna för det avfall som inte har sorterats ut och därmed inte lämnats i producenternas insamlingssystem. Det är viktigt att ett producentansvar för textil inte får samma effekt. VA SYD önskar rätt till ersättning även för kommunal insamling som inte sker på uppdrag av producenterna samt ersättning för textilavfall som inte har sorterats ut från restavfallet.

Tillgänglighet/servicekrav

Det är viktigt att det blir ett tillgängligt insamlingssystem, så att målen om minskad textil i restavfallet verkligen uppnås. Insamlingsplatser är tänkta att tillhandahållas i nära anslutning till platser som hushåll besöker. Tydligt reglerade servicekrav är grundläggande för att möjliggöra ökad utsortering och att det ska vara ”lätt att göra rätt”. Det är nödvändigt med en reglering som ställer krav på tillräcklig hämtningsfrekvens och kapacitet för de system som ska tillhandahållas.

Med insamlingssystem som inte uppställer tillräckligt höga krav på en god servicenivå finns det stora risker att textil och textilavfall kommer att hamna i restavfallet och därmed belasta kommunens avfallshantering. VA SYD anser därför att det, även av denna anledning, är angeläget med en reglering som innebär krav på en tillräckligt god servicenivå. Det behövs en tydligare precisering av och krav på nivå på servicegraden gentemot medborgarna.

Möjligheter till återvinning

Att stora mängder textil går till förbränning varje år, att nya textilier av jungfruligt material sätts på marknaden och bara en liten del textilier återvinns, är motsatsen till en hållbar och cirkulär utveckling. En av utmaningarna är just att sortera de insamlade textilierna utifrån sin materialsammansättning för att möjliggöra återvinning. Den automatiska storskaliga anläggning för textilsortering, Siptex, som Sysav investerat i, är världens första. Den sorterar textil efter färg och fibersammansättning med hjälp av nära-infrarött ljus, vilket gör det möjligt att hantera stora flöden och producera textilfraktioner som är anpassade för olika återvinningsprocesser.

Siptex fyller glappet mellan insamling och återvinning av textilier och skapar förutsättningar för inhemsk produktion av textil. Med stöd av ett producentansvar för textil, är Siptex en

viktig pusselbit till en cirkulär omställning av textilanvändning, dock under förutsättning av att insamling i kommunal regi av textil under producentansvar måste ske med kostnadstäckning som grund.

En minskad konsumtion av textil och längre användningstid i det cirkulära systemet, innan det blir restavfall, är ett viktigt steg för den cirkulär omställning. Den är i sin tur nödvändig för att uppnå de globala hållbarhetsmålen.

Ordförande

.....
Andréas Schönström (S)
.....

Nämndsekreterare

.....
Philip Lee
.....

Henrik Malmberg (C), Håkan Fäldt (M), Lars-Göran Jönsson (M) och Karin Olsson (M) anmäler ett särskilt yttrande till protokollet. Se till protokollet bilagt yttrande, § 52a.